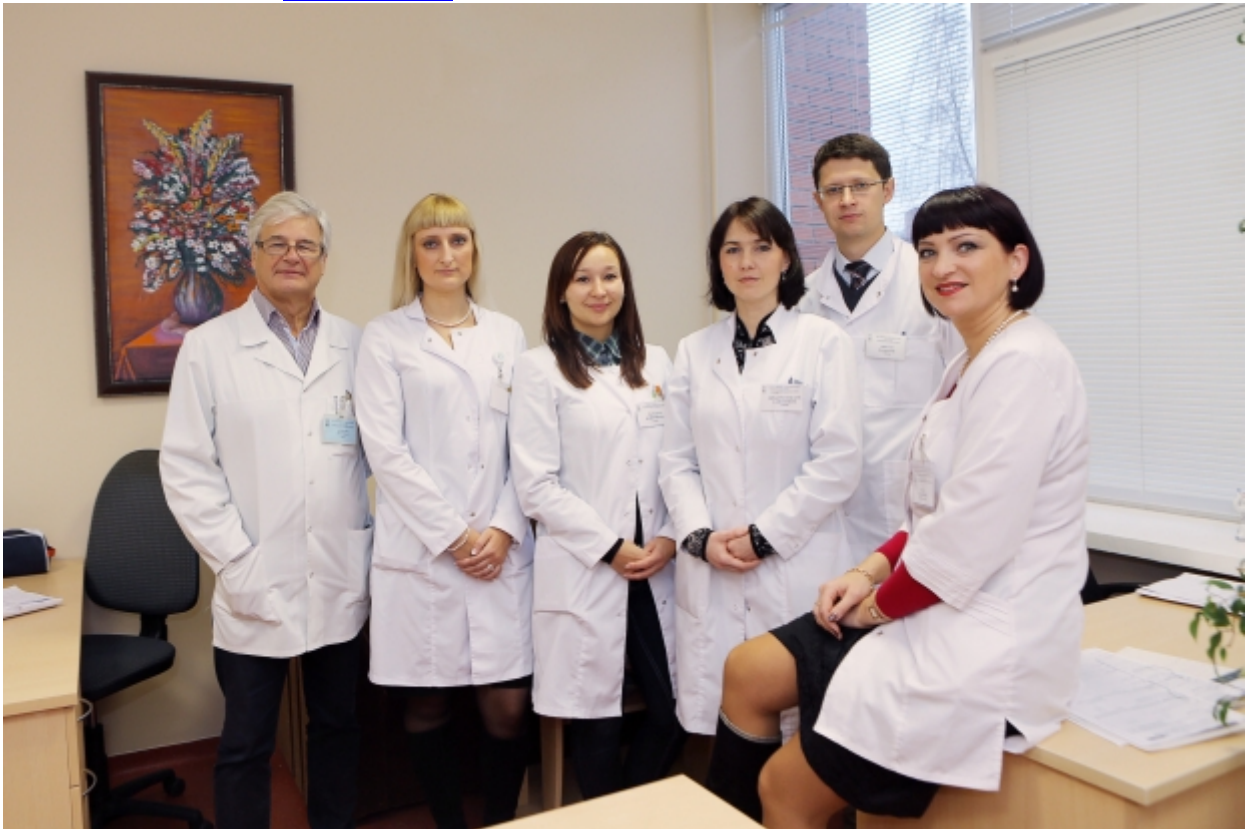

Cukrinis diabetas – sparčiai plintanti liga

2013-11-14 21:02:00 [Lina Likšaitė](#)

Endokrinologijos skyriaus medikai, dirbdami komandoje padeda diagnozuoti ir gydyti cukraligę bei jos komplikacijas. Vytauto Petriko nuotr.

Šiandien minint Pasaulinę diabeto dieną, Klaipėdos universitetinės ligoninės (KUL) specialistai įspėja, jog laiku nepastebėta cukraligė ir jos sukeltos komplikacijos gali turėti skaudžių pasekmių. Pasaulyje kas 10 sekundžių nuo šio susirgimo miršta vienas žmogus. Todėl medikai pataria susirūpinti cukrinio diabeto profilaktika bei ankstyva diagnostika kuo anksčiau.

Diagnozė – per vėlai

KUL Endokrinologijos skyriaus gydytoja endokrinologė Rima Zarankienė pasakojo, kad cukrinis diabetas yra angliavandenių apykaitos sutrikimo liga, kuri atsiranda dėl kasos gaminamo hormono insulino trūkumo arba dėl sutrikusio jo veikimo organizmo audiniuose. Tai lemia gliukozės kiekio kraujyje padidėjimą arba sumažėjimą.

Lietuvoje cukriniu diabetu serga apie 5–10 proc. visų gyventojų.

"Pagrindiniai cukrinio diabeto tipai yra du – I ir II. I tipo diabetas diagnozuojamas tik maždaug 10 proc. visų šia liga sergančiųjų – dažniausiai vaikams ir paaugliams. Pats susirgimas dažniausiai nustatomas anksti, nes ūmiai pasireiškę ligos simptomai – troškulys, dažnas šlapinamasis, svorio kritimas ir nuovargis – priverčia operatyviai kreiptis į medikus", – sakė R.Zarankienė.

II tipo cukriniu diabetu serga apie 90 proc. visų, kuriuos užklupo ši liga. Įprastai šio tipo cukrinio diabeto simptomai pasireiškia vėlai, nesimptominė ligos eiga trunka apie 5–7 metus, todėl jį sunku diagnozuoti.

II tipo cukrinio diabeto simptomai yra tokie patys, kaip ir I tipo, tik ne tokie ryškūs arba jų nebūna iš viso. Žmonės, sergantys II tipo diabetu, neretai nekreipia dėmesio į ankstyvus ligos simptomus, todėl jis dažnai diagnozuojamas per vėlai, kai jau pasireiškia komplikacijos. Pažengusi liga diagnozuojama apie 50 proc. tyrimus atlikusių žmonių.

Rizikos grupėje – daugelis gyventojų

KUL Endokrinologijos skyriaus medikai visiems rekomenduoja kartą per metus atlikti kraujo tyrimą, kurio metu nustatomas gliukozės kiekis kraujyje.

"Didesnį dėmesį dėl cukrinio diabeto turėtų atkreipti žmonės, patenkantys į rizikos grupę. Tai – asmenys, varginami antsvorio, turintys aiškiai padidėjusią liemens apimtį, turintys giminių, sergančių cukralige, pacientai, kamuojami kardiovaskulinių (širdies ir kraujagyslių) ligų, moterys, gimdžiusios naujagimius, svėrusius daugiau nei keturis kilogramus arba nėštumo metu joms buvo diagnozuotas gestacinis diabetas", – kalbėjo R. Zarankienė.

Gydytojas endokrinologas Arūnas Pangonis patikino, kad, pagerėjus diagnostikai, besilaukiančioms moterims vis dažniau nustatomas angliavandenių apykaitos sutrikimas. Anot jo, tai gali lemti mitybos sutrikimai, kūno svorio pasikeitimas, mažas fizinis aktyvumas.

"Atsižvelgiant į tai, kad daugelį lietuvių kamuoja antsvoris ir nutukimas, padidėjęs kraujo spaudimas ir kitos sveikatos problemos, tokiems asmenims reikėtų tirti gliukozės kiekį kraujyje kartą per metus. Deja, daugelis rizikos grupės žmonių to nedaro. Cukrinis diabetas nustatomas, kai pacientams pasireiškia aiškūs ligos simptomai, tiriant juos dėl kitų ligų arba jau pasireiškus komplikacijoms", – sakė gydytojas A.Pangonis.

Komplikacijos – sunkios

Kaip teigė R.Zarankienė, daugiau informacijos žmonės pasiekia apie onkologines ar širdies ligas, nes jos jiems asocijuojasi su mirtimi. Tačiau pasaulyje kas dešimt sekundžių nuo cukraligės miršta žmogus ir diagnozuojami du nauji atvejai.

"Mastas – didžiulis ir keliantis grėsmę. Cukrinį diabetą jau galima vadinti pandemija. Dar prieš kelerius metus buvo prognozuojama, jog 2030 m. sergančiųjų cukriniu diabetu skaičius pasaulyje pasieks apie 370 mln. Tačiau tiek asmenų cukralige serga jau dabar. Niekas nesitikėjo, kad šios ligos kamuojamų žmonių skaičius augs taip sparčiai", – pasakojo endokrinologė.

Cukrinis diabetas – valdoma liga, kurią nustačius laiku, vartojant vaistus ir pakeitus gyvenimo būdą, įmanomas normalus gyvenimas. Laiku nepastebėta ir negydoma cukraligė sukelia rimtų komplikacijų – inkstų, širdies bei kraujagyslių ligas, miokardo infarktą, insultą, regos sutrikimus ar net apakimą, polineuropatijas (nervų sistemos pažeidimus), kurios gali baigtis trofinėmis opomis, negyjančiomis žaizdomis, gangrenomis, kojų amputacijomis. Komplikacijų progresavimas dažnai priklauso nuo to, kaip žmogus rūpinasi savimi.

Gydo visa komanda

A.Pangonio teigimu, neretai šeimos gydytojo, kuris gali patarti atlikti kraujo tyrimą, neužtenka. Pacientui būtinas specialistas – gydytojas endokrinologas, o dažniausiai ir keli patyrę medikai profesionalai, kurie padėtų diagnozuoti ligą, jos komplikacijas, atliktų būtinus tyrimus, skirtų adekvatų gydymą.

"Vaistų gydyti cukraligę yra daug. KUL medikai turi galimybę cukriniu diabetu sergantiems pacientams skirti naujausius ir efektyviausius pasaulyje gaminamus medikamentus. Tai – didelis plusas. Tačiau yra ir neigiama tokio didelio pasirinkimo pusė: sudėtingesnis vaistų parinkimo bei skyrimo procesas. Tai reikalauja tinkamos gydytojo kvalifikacijos ir profesionalumo" – teigė KUL endokrinologas A.Pangonis.

Anot KUL Endokrinologijos skyriaus vedėjo Antano Navicko, KUL privalumas – stiprūs specialistai, kurie, atlikdami komandinį darbą, padeda diagnozuoti ir gydyti cukraligę ir kitas endokrinines ligas. "Ligoniams gelbsti gydytojai oftalmologai, angiochirurgai, nefrologai, neurologai, kardiologai, chirurgai, neurochirurgai, patologai, gydytojai onkologai radioterapeutai, genetikė. Kai ligoniais rūpinasi daug patyrusių specialistų, gydymo efektas pasiekiamas greičiau, rezultatai geresni" – kalbėjo A.Navickas.

Ankstyvos diagnostikos galimybė

Pasak jo, cukrinis diabetas yra viena brangiausiai valstybei kainuojančių ligų, nes brangiai atsieina gydyti susirgimo komplikacijas ar skirti išmokas už neįgalumą. Diagnozavus cukraligę, 30–40 metų dar reikalingas nuolatinis gydymas.

"Mūsų tikslas ir yra teikti tokias paslaugas, jog žmogus kuo ilgiau jaustųsi gerai, o invalidizacija ateitų vėliau – tik pensiniame amžiuje", – sakė skyriaus vedėjas.

Gydytoja R.Zarankienė patikino, kad pacientų ištyrimo ir gydymo galimybės KUL – didžiulės. Pacientams siūlomas kompleksinis gydymas, kurį užtikrina moderni aparatūra, atidūs darbuotojai ir galimybė gauti tikslius tyrimų rezultatus laboratorijoje.

"Pavyzdžiui, patyrę ligoninės oftalmologai gali nustatyti, ar lazeriu kovoti su jau esančia akių liga – retinopatija. Neurometriniu aparatu pacientams ankstyvoje stadijoje gali būti diagnozuojama polineuropatija. Mikrovaskulinių komplikacijų išvengti padeda gydytojai angiochirurgai, atlikdami kraujagyslių angiografijas, o reikalui esat ir kraujagyslių praplėtimus bei šuntavimą. Patyręs nefrologas gali profesionaliai diagnozuoti ankstyvą inkstų pakenkimą, funkcijos nepakankamumą bei laiku skirti adekvatų gydymą" – paaiškino medikė.

Sergantieji cukriniu diabetu ypač atidžiai turėtų rūpintis ir savo pėdomis. Bet koks nago įaugimas ar nuospauda gali sukelti rimtų sveikatos sutrikimų ir net baigtis galūnių amputacija. KUL šių problemų išvengti padeda Diabetinės pėdos kabinete dirbantis specialistas, besirūpinantis jaugusiais nagais, nuospaudų šalinimu, išsausėjusia kulnų oda.

Ištyrimo ir gydymo galimybės didėja

Šiuo metu KUL Endokrinologijos skyriuje dirba patyrę gydytojai endokrinologai. Komandą sudaro ilgametę medicininę patirtį turintys medikai ir ambicingi jauni specialistai.

Endokrinologijos skyriaus gydytojai diagnozuoja ir gydo ne tik cukrinį diabetą, bet ir skydliaukės, hipofizės, prieskydinių liaukų, antinksčių, nutukimo, osteoporozės, antrinės hipertenzijos ligas, diagnozuoja retesnius endokrininius susirgimus, sprendžia nevaisingumo, impotencijos, vyriško klimakso ir padidėjusio kraujo spaudimo problemas.

"Mums padedantis Pilvo ir endokrininės chirurgijos skyrius išplėtė diagnostikos bei gydymo galimybes. Pagerėjo skydliaukės vėžio ištyrimo galimybės ir gydymo rezultatai. Dėl atsiradusių naujų tyrimų klinikinėje laboratorijoje galime anksčiau nustatyti įvairius endokrininės sistemos auglius. Didžiulę svarbą endokrininių ligų diagnostikoje lemia KUL pritaikyti nauji patologijos laboratorijos metodai, branduolinės diagnostikos metodų įdiegimas, nuolat plečiamas laboratorinių tyrimų spektras, naujausi radiologiniai tyrimai (kompiuterinė ir magnetinio rezonanso tomografija, angiografija, ultragarsiniai tyrimai)", – apibendrino Endokrinologijos skyriaus vedėjas A.Navickas.